

KŁOCIE (87) *sb n*

-o- *Mącz* (11), -ó- (1) *Oczko*; e *pochylone*.

sg N *kłocié* (29); -é (6), -(e) (23). \diamond *G* *kłociã* (4); -ã (1), -(a) (3). \diamond *D* *kłociu* (6). \diamond *A* *kłoci(e)* (43). \diamond *I* *kłociém* (3); -ém (1), -(e)m (2). \diamond *L* *kłociu* (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVII w.* (z *Cn*).

1. *Wbijanie ostrego narzędzia, zadawanie ciosów bronią kłującą; punctus Mącz, Cn; punctio, punctiuncula, punctum, punctura Cn* (5) : *Punctus*, *Pchnienie/ kłocie. Mącz* 331c.

kłocie czym po czym (4): Kiedy kto czuie po wżyftkim cieie iákoby kłócie igłami/ á ktemu przeciąganie: nagłe krofty znamienuie. *SienLek* 20v.

Zwrot: »kłociem wykłóć« (1): *oculis punctu erutis, Kłociém oczy wykłówszy. Mącz* 331c.

a. *Nacięcie, przekłucie jako zabieg chirurgiczny* (1) : *Paracentesis*, *Latine punctio, Kłocie. Mącz* 276d.

b. *Cecha roślin kłujących i parzących albo kolec* (1) : *Mordacitas in herbis, Ołtrość/ kłocie á párzenie/ yáko ná pokrziwách/ ołtu/ etć. Mącz* 232a.

2. *Ostry ból będący objawem choroby (najczęściej przewodu pokarmowego lub płuc); compunctio, ileos, morbus tenuioris a. maioris intestini, tormina Mącz, Cn; chordapson, coliac a. iliaca passio Mącz; colicus Calep; chordapsus, colice, convolvulus, coliacus a. colicus dolor, ileus, punctiuncula, punctus, rosio (intestinatorum), strophus, tormines, torsio, tortura, vermina, verminatio, coli vitium, volvolus, volvulus Cn* (78) : *naparżay łobie żywot timi to zioły rozmaczając w thim ciepłym winie dla tego to kłocia wfpokoienia. FalZioł I 90c; Iełt też dobry naprzeciwko kłociu y naprzeciwko zadzierzeniu vriny FalZioł III 7c; Też gdi kto ma kłocie dla wiatrow/ tedy zmieszay fol z profem/ á przyfmaż na panewcze/ y zawinawłzy w worek przikładay na bolące miełtce. FalZioł III 38d, I 54b [2 r.], 63b, 77b, 90a, 134b (18); SienLek S2v.*

kłocie w czym (39): Też gdy wwarzyłz Rzeżuchę wodną w łoney wodzie á oliwy też łpięc łyzek ktemu przilawłzy á tym ciepło naparżay żywoth gdy by w nim miał kłocie. *FalZioł I 90d, II 5d, 6d, 9c. Cf Zwroty.*

kłocie po czym (1): *Kłócie po cieie. SienLek* 20v *marg.*

W połączeniach szeregowych (2): *FalZioł II 10c; co narychléy okaże żołądek iefli chćiwie y fmącno pokarm przyymuie/ y iefli łam co ćierpiąc/ wątrobyż łobą do kłócia/ do párćia/ do zápalenia/ do żél zátkania/ do złéy krwie/ nie ciągnie Oczko* 25.

W charakterystycznych połączeniach: kłocie odejdzie, przestanie, ustawa; kłocie czynić, mieć (miewać, mający) (11), oddalać (8), odejmować (4), odpędzać (2), ulżyć, uspokajać (2), uśmierzać (11); kłocia uspokoienie.

Wyrażenia: »kłocie w boku, boku, na boku« = *pleuritis Mącz, Calep; compunctio lateris, pleura, pleuresis Mącz; dolor lateris Calag [szyk 16 : 3] (15 : 3 : 1)*: Też *vrina złota [...]*. *Znamionuie Pleurę/ to iefł niemocz barzo moczną/ ktora przychodzi z kłociem na prawym albo na lewym boku miedzy ziobery FalZioł V 5, ++6b, I 36b, 38b, 50b, 61a (10); RejKup q8v; Iełtechmy iáko on chłop co miał kłocie w boku RejWiz 61; Mącz 305a, 331d; SienLek Sv, S2v; Calag 436b; Calep 814a [2 r.].*

»kłocie (które bywa) w jelitach, jelitowe« [szyk 4 : 2] (5 : 1): Nakoniecz maż Klifiterę wypifaną, która nigdy nie omyła w kłociu, które bywa w ielitach. *FalZioł* V 85v, ++2d, I 31b, 129c, III 22a, V 85v.

»kłocie w oczoch« (1): kłocie w oczoch z gorączki łez: odeymuie *FalZioł* II 13a.

»kłocie pod skórą« (1): Znak kłocié pod łkorą *SienLek* T3.

»kłocie wewnętrzne, wnątrz, w(e) wnątrzu (a. wewnętrzności)« (4 : 2 : 2): Woda włókiego kopru w ktorej by bylo wwarzono to korzenie paluchowo/ ieft dobra ku piciu na przeciwko kłociu wnątrznemu *FalZioł* I 63b, I 29a, 84d, 116d, II 23v, V 85; *Mącz* 59c; *Calep* 217a.

»kłocie (które bywa) w żywocie« [szyk 17 : 2] (19): MAcierzey dułzki wodka [...] od wkąłzenia iadowite^{go} zwierzęcia y gadziny ieft dobra [...] y naprzeciwkho omdlewaniu y kłociu w żywocie *FalZioł* II 8a, ‡7f, I 13d, 19c, 40b, 55b (15); *RejKup* q8v, r2v; *Mącz* 52b, 165a.

Szeregi: »boleść (a. bolenie), (takieź i, i, i teź) kłocie« [szyk 5 : 4] (9): Theź bolenie y kłocie w żywocie wfmierza *FalZioł* I 40b, I 29a, 36b, 50b, 129c, 147c (9). [*Ponadto w Połączeniu szeregowym 1 r.*].

»kłocie albo darcie« (1): Ileos, Długie yelito/ teź niemoc kłocie álbo darcie w żywocie. Alias Colica sive Iliaca passio, Tormina Latine. *Mącz* 165a.

»gryzienie, kłocie« (1): [wódka balsamowa] gryzienia, kłocie które bywa w żywocie: wfmierza *FalZioł* II 4d. [*Ponadto w Połączeniu szeregowym 1 r.*].

»łamanie i kłocie« (1): Gdy ią [gruszczyckę ziele] warzy w piwie á tho piwo pije, łamanie j kłocie wnątrz odeymuie. *FalZioł* I 116d.

»strzekanie, kłocie; strzekanie z kłociem« (1; 1): Przy ktorim wrzedzie łą ty przypadłoci. Naprzod łtrzekanie z kłociem/ które idzie pod łopatkę *FalZioł* V 82, V 66v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : Punctio, Kłocie. *Mącz* 331c, 331d; *Calep* 229b, [876]b.

Synonimy: 1. cięcie, pchnienie; 2. ból, bolenie, boleść, darcie, gryzienie, kolika, łamanie, morzenie, rzezanie, strzekanie.

Cf 2. **KŁOĆ**, **KŁOTOŚĆ**, 1. **KOLENIE**